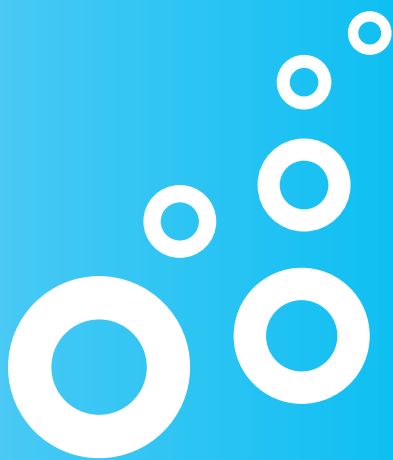

VENÄLÄISTAUSET

kieli- ja kulttuuriryhmät

Venäjää äidinkielenään puhuvia asuu Suomessa noin 75.000 henkilöä. He muodostavat selvästi suurimman ulkomaalaistaustaisen kieli- ja kulttuuriryhmän maassamme.

VODKA JA MUUT PÄIHTEET

Venäläistaustaisten joukoissa on vähemmän raittiita ja enemmän vähintään kuusi alkoholiannosta kerralla juovia kuin muussa väestössä. Vodka kuuluu venäläiseen kulttuuriin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Puheen kääntyessä nuorten alkoholikokeiluihin vodka on vanhempien pahin pelko. Monet pitävät sitä vaarallisempana kuin kannabista. Tupakointi on venäläistaustaisilla miehillä yleisempää kuin muussa väestössä, mutta naisilla harvinaisempaa. (THL, 2012)

AUKTORITEETTIEEN KUNNIOITTAMINEN

Yksi venäläisen kulttuurin erityispiirteitä on tarve tunnistaa ja kuunnella auktoriteetteja. Auktoriteettihakuisuus näkyy sekä perheen sisäisessä dynamiikassa vanhempien kunnioittamisena että suhtautumisessa yhteiskuntaan ja sen instituutioihin (mukaan lukien koulu). Ajatusta siitä, että on olemassa taho, joka ohjaa yhteiskunnan jäsenet toimimaan oikeanlaiseen suuntaan pidetään hyvänä. Monen mielestä valtio voisi tarkemminkin säädellä kansalaistensa päihteiden käyttöä ja vaikuttaa esimerkiksi median kautta.

PERHE ON KAIKKI KAIKESSA

Perhettä arvostetaan yli kaiken venäläisessä kulttuurissa. Maailmaa katsotaan ja jäsennetään perheyhteisön kautta. Perhekäsitys on laaja käsittäen niin isovanhemmat kuin serkut ja täditkin. Suomalaisessa ja länsimaaisessa kulttuurissa yksilölle annetaan paljon painoarvoa. Yksilön ajatellaan olevan vastuussa ensisijaisesti itsestään myös perheen sisällä ja että perhe voi vaikuttaa vain rajallisesti jäsentensä käyttäytymiseen ja valintoihin. Venäläisessä perheessä ihmien toimii aina perheen osana. Oikeanlainen käyttäytyminen on tärkeää, sillä perheenjäsenet edustavat perhettä yhteisönä. Yhteisöllä ja perheellä on oikeus puuttua yksilön asioihin yhteisen edun nimissä.

PERHEEN SISÄISET ROOLIT

Lapsiin kohdistetaan paljon toiveita ja odotuksia. Lapsen tulee olla tottelevainen ja hänen tulee pärjätä hyvin koulussa ja harrastuksissa. Lapsi edustaa perhettään ja menestys viestii hyvää koko perheestä. Lapsia ohjataan ja opetetaan aikuisjohtoisesti. Lapsen ja vanhempien maailmat ovat eriytyneitä. Aikuisten tehtävänä on huolehtia lapsista ja suojella heitä. Äiti tukee ja neuvoo, isältä haetaan hyväksyntää.

NUORET JA ALKOHOLI

Suomessa lapsia kannustetaan itsenäistymään, tekemään omia valintoja ja tätä kautta oppimaan maailmasta melko varhain. Päihteiden käytön nähdään vahingoittavan ensisijaisesti yksilöä itseään. Venäläisessä kulttuurissa lapsi aikuistuu hitaammin. Vaikka hän olisi muuttanut jo pois kotoa, häntä pidetään yhä lapsen asemassa. Lapsella ei ole suoraan omaa vastuuta, vaan vastuun kantaa perhe yksikkönä. Venäläistaustaisissa perheissä päihteiden käyttö vanhempien silmien alla ei ole hyväksyttävää.

VANHEMMAT TARVITSEVAT TUKEA PÄIHDEKASVATUKSEEN

Vanhemmat viestivät tarvitsevansa lisää tietoa muun muassa suomalaisista kasvatuseroista, lastensuojelun periaatteista sekä päihdeilmiöistä. Koulujen vanhempainiltoja ei nähdä parhaana ympäristönä päihdeteemojen käsittelyyn. Aihe on herkkä. Pelätään kieliongelmiä ja noloja tilanteita. Joillakin on muistoja omasta kotimaasta, jossa perheen henkilökohtaisia ongelmia saatettiin käsitellä vanhempainillassa julkisesti. Venäläistaustaiset vanhemmat toivovat ennen kaikkea keskustelumahdollisuutta pienissä ryhmissä vertaisten kanssa

POISSA SILMISTÄ POISSA MIELESTÄ

Lapset halutaan pitää kiireisenä koulun ja harrastusten avulla. Liiallisen vapaa-ajan ja toimeettomuuden katsotaan mahdollistavan huonoille teille joutumisen. Jos viitteitä päihteiden käytöstä ei ole, niin asiaa ei ole olemassa, eikä siitä tarvitse puhua. Venäläiseen mentaliteettiin kuuluu, että kiusallisista asioista ei keskustella. Silloin niitä ei tarvitse ajatella. Perheen ympärille halutaan puhaltamaan kupla, jonka sisään päihteet eivät sovi. Vanhemmat eivät halua edes tietää, millaista päihteidenkäyttöä lapset harrastavat muutettuaan pois kotoa.

KOTI KASVATTA

Venäläistaustaiset vanhemmat ajattelevat, että päihdekasvatus tulee ensisijaisesti hoitaa kotona perheen omaan kokemustaan nojaten. Lapset oppivat hyvien ja huonojen esimerkkien kautta. Myös pelottelua käytetään päihderetoriikassa. Venäläisessä kulttuurissa on tärkeää, miltä asiat näyttävät ulospäin. Jos perheessä on alkoholiongelma, niin tilanne pyritään lähtökohtaisesti hoitamaan perheessä sisäisesti.

MUISTIPAIKALLE

- Keskeinen viesti perheille on, että päihdeasiat pitää ottaa keskusteluun kotona, vaikkei viitteitä käytöstä olisikaan. Nuoret ovat taitavia salaamaan vanhemmilta asioita. Ongelmat eivät häviä sillä, että niistä ei puhuta.
- Venäläisvanhemmat tarvitsevat lisää tietoa suomalaisesta lainsäädännöstä ja päihteisiin liittyvistä ilmiöistä.
- Venäläisessä kulttuurissa ei pidetä hyvänä, että lapsella on salaisuuksia. Lapselle tulee tarjota mahdollisuuksia puhua päihteistä myös ilman omien vanhempien läsnäoloa.
- Ota keskusteluun mukaan babuskat, venäläisten sukukäsitys on laaja
- Venäläistaustaiset vanhemmat haluavat käsitellä päihdeteemoja omissa vertaisryhmissään.
- Kiinnitä huomiota kielikysymykseen. Järjestä tilaisuuksiin paikalle tulkki tai tähdennä markkinoinnissa, ettei suomen kielen täydellinen osaaminen ole välttämätöntä.
- Käytä apuna asiantuntijoita auktoriteetteina.
- venäläisyhteisöt ovat tiiviitä. Hyödynnä avainhenkilöt.

änni-hanke

www.anni.fi

@anni_hanke

änni hanke

anni-hanke@ehyt.fi

Lähteet:

Kenno ethnographic consulting (2015). Venäläistaustaisten vanhempien käsitykset, kokemukset ja tarpeet lasten päihdekasatuksen suhteen, änni-hankkeen teettämä tilaustutkimus. THL (2012). Maahanmuuttajien terveys- ja hyvinvointitutkimus. änni-hankkeen omat kyselyt ja haastattelut (2016).

Lisää tietoa ja työkaluja kulttuurisensitiiviseen päihdekasvatukseen: www.anni.fi